

Udskriftsdato: tirsdag den 16. juni 2026

KEN nr 9347 af 31/05/2024 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 8-24 om barnets lov § 90, afløsning, aflastning, udmåling

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 24-432

Ankestyrelsens principmeddelelse 8-24 om barnets lov § 90, afløsning, aflastning, udmåling

Principmeddelelsen fastslår

Barnets lov § 90 oplister en række bestemmelser om hjælp og støtte i serviceloven, der finder tilsvarende anvendelse vedrørende børn og unge, der har behov herfor. Fx bestemmelsen om afløsning og aflastning.

Kommunen skal således tilbyde afløsning og aflastning til en forælder eller andre nære pårørende, der passer et barn eller en ung med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Afgørelser vedrørende børn og unge om de typer af hjælp, der er nævnt i § 90, træffes efter barnets lov. Det betyder, at de procesregler, der fremgår af barnets lov, herunder bl.a. reglerne om inddragelse, også gælder.

Kompensationsprincippet

Reglerne bygger på et kompensationsprincip, hvorefter familier med børn eller unge med en funktionsnedsættelse så vidt muligt skal kompenseres for følgerne af barnets nedsatte funktionsevne. Der kompenseres imidlertid ikke for behov, som modsvarer de behov, som andre familier til børn og unge uden funktionsnedsættelser på samme alder må påregne.

Ved vurderingen af behovet for hjælp i sager om afløsning af aflastning, foretages der derfor en sammenligning af behovene i en familie med børn/unge uden en funktionsnedsættelse på samme alder.

Hvad kan tillægges vægt ved udmålingen af hjælp til afløsning og aflastning

Kommunen kan ved udmålingen af afløsning og aflastning blandt andet inddrage følgende:

- Barnets alder: med afsæt i kompensationsprincippet foretages en objektiv skønsmæssig vurdering/sammenligning af, hvad børn på samme alder uden en funktionsnedsættelse blandt andet har af færdigheder herunder selvhjulpenhed, hvilke pasningsbehov de har, kan de være alene hjemme, og i givet fald hvor længe, kan de helt eller delvist være uden opsyn eller lege alene i større eller mindre omfang. Dette for at vurdere om barnet med funktionsnedsættelse og dermed forælderen har et behov, der ligger ud over, hvad der må forventes, at andre familier med børn og unge uden funktionsnedsættelse har.
- Funktionsnedsættelsen, herunder hvilken betydning og følger den har i det daglige for barnet og forælderen.
- Familiesammensætningen, herunder om der er en eller to forældre i hjemmet, samvær med en anden forælder, eller øvrige børn/søskende i hjemmet.
- Er barnet ude af hjemmet i nogle faste tidsrum, så forældrene dermed har mulighed for pusterum, tid til søskende mv.

- Er familien bevilget anden hjælp, der helt eller delvist kan tilgodese behovet.

Ovenstående beskrivelse af hensyn og kriterier er ikke udtømmende.

Afgørelsens hjemmel

Barnets lov § 90 er en videreførelse af servicelovens § 44 som hjemmel til handicapkompenserende ydelser til børn og unge. Afgørelser om de typer af hjælp, der er nævnt i § 90, træffes efter barnets lov. De procesregler, der fremgår af barnets lov, herunder reglerne om inddragelse, gælder derfor også. Ved vurderingen af, om der kan ydes hjælp efter bestemmelsen, skal betingelserne i de relevante bestemmelser i serviceloven være opfyldt.

Den konkrete sag

I den konkrete sag søgte forælderen om aflastning uden for hjemmet som følge af barnets funktionsnedsættelse. Kommunen bevilgede i stedet afløsning i hjemmet.

Ankestyrelsen stadfæstede kommunens afgørelse. Ankestyrelsen lagde i den forbindelse vægt på den unges funktionsnedsættelse, herunder betydningen heraf i hverdagen, at den unge var enebarn, at kommunen bevilgede 18 timers afløsning i hjemmet om måneden, og at der i forvejen var en bevilling til barnepige til pasning af den unge efter merudgiftsbestemmelsen. Samlet set fandt Ankestyrelsen ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens skønsmæssige vurdering af, at forælderen var tilstrækkeligt kompenseret med den bevilgede hjælp.

Ankestyrelsen slog fast, at afgørelsen blev truffet efter barnets lov § 90. Ankestyrelsen bemærkede, at kommunen havde inddraget barnet i sagsbehandlingen efter reglerne i barnets lov.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Det har vi gjort for at fastslå de kriterier, der bl.a. kan indgå ved udmålingen af hjælp til afløsning og aflastning. Desuden ønsker vi at slå fast, at hjemlen til at træffe afgørelse om hjælp efter bestemmelserne nævnt i § 90 er barnets lov § 90. Derfor gælder procesreglerne i barnets lov også afgørelser truffet i henhold til barnets lov § 90, fx reglerne om inddragelse.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Barnets lov, senest bekendtgjort i lov bekendtgørelse nr. 83 af 25. januar 2024, som senest ændret ved lov nr. 329 af 9. april 2024

- § 90 om hjælp til børn og unge

Lov om Social Service (Serviceloven), senest bekendtgjort i lov bekendtgørelse nr. 67 af 22. januar 2024, som senest ændret ved lov nr. 329 af 9. april 2024

- § 84, stk.1, om afløsning og aflastning

Praksis

Gældende:

Følgende principmeddelelse er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

85-13:

Aflastning for børn skal tilbydes efter servicelovens § 84, stk. 1, jf. § 44, når behovet for aflastning er opstået alene på grund af barnets funktionsnedsættelse, og når aflastningen sker af hensyn til den øvrige familie.

Er der tale om et behov for aflastning på grund af barnets særlige behov for støtte, skal aflastningen finde sted efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5.

Servicelovens § 41, om nødvendige merudgifter er subsidær i forhold til servicelovens regler om aflastning i § 84, stk. 1, jf. § 44 og § 52, stk. 3, nr. 5. Det vil sige, at der alene kan ydes hjælp til dækning af nødvendige merudgifter til aflastning i eget hjem, hvis en af de øvrige aflastningsordninger ikke i tilstrækkeligt omfang kan løse behovet.

20-23:

Der kan ikke bevilliges dækning af merudgifter til en almindelig cykel, som er sædvanlig at have for børn uden en funktionsnedsættelse eller lidelse på samme alder og i samme livssituation. Det skyldes, at familien alene skal kompenseres for de udgifter, som familien har som følge af barnets funktionsnedsættelse, der overstiger de udgifter, som andre familier med børn uden en funktionsnedsættelse eller lidelse på samme alder og i samme livssituation har.

40-14:

Et pasningsbehov, der udelukkende opstår som følge af strejke eller lockout på en skole eller fritidsordning, medfører ikke ret til dækning af tabt arbejdsfortjeneste eller merudgifter.

Udgifter til pasning af et barn under en lærerlockout eller strejke kan efter en konkret vurdering dækkes efter reglerne om merudgifter, hvis pasningsbehovet er en følge af barnets funktionsnedsættelse.

Når barnet har en alder, hvor forældre normalt ikke vil have udgifter til pasning, kan der være tale om en merudgift ved forsørgelsen af barnet i hjemmet, som forældre med ikke-handicappede børn på samme alder ikke har.

Den konkrete afgørelse

Du har klaget over X Kommunes afgørelse om afløsning og aflastning. Kommunen afgjorde sagen den 25. september 2023. Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ikke ret til aflastning i hjemmet.

- Du har ikke ret til yderligere afløsning end allerede bevilget.

Det betyder, at vi stadfæster kommunens afgørelse, og at afgørelsen ikke ændres.

Afgørelsen er truffet på møde.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at dit behov for afløsning er kompenseret med det antal timer, som kommunen har bevilget. Vi vurderer derfor også, at du ikke har ret til aflastning.

I din konkrete sag tilsidesætter vi ikke den vurdering, som kommunen har foretaget. Det gør vi ikke, fordi vi ikke har konstateret retlige mangler i kommunens afgørelse.

Hvad er afgørende for resultatet

Du søger om aflastning uden for hjemmet. Du oplyser, at behovet for pusterum er opstået efter længere tid, hvor du og X har været sammen hele tiden i hjemmet. Du giver over for kommunen udtryk for udmattelse, stress og udbrændthed. X er 16 år og enebarn og er tilknyttet specialskolen X i 10. klasse i udskolingen. X har ikke samvær med sin far. Det fremgår, at X er diagnosticeret med infantil autisme og lider desuden af angst og har kravafvisende adfærd.

X er meget opmærksomhedskrævende i hjemmet, idet hun har brug for dit nærvær og din tilstedeværelse. Hun stiller mange spørgsmål. X er ikke selvhjulpem i forhold til sin alder. X kan ikke være alene hjemme.

Vi lægger vægt på, at kommunen ved afgørelsen af 25. september 2023 bevilger dig ni timers afløsning i hjemmet om måneden. Vi lægger vægt på, at bevillingen er givet med det formål at give dig et pusterum fra tilværelsen med X. Vi lægger videre vægt på, at kommunen ved genvurderingen af 20. december 2023 bevilger dig yderligere ni timers afløsning i hjemmet om måneden til samme formål.

Vi lægger også vægt på, at du desuden er bevilget ni timers afløsning pr. måned efter reglerne om merudgifter. Bevillingen er givet til pasning i forbindelse med sociale aktiviteter og familiesammenkomster samt praktiske gøremål. Kommunen har på den baggrund vurderet, at du med bevillingerne er tilstrækkeligt kompenseret for behovet for afløsning som følge af X's funktionsnedsættelse.

Vi lægger endelig vægt på, at det fremgår af sagens oplysninger, at X er enebarn, og der er derfor ikke søskende at tage hensyn til.

Oplysningerne fremgår særligt af kommunens afgørelse og genvurdering samt din klage.

Kommunen har inddraget relevante oplysninger og har inddraget X i sagsbehandlingen.

Vi er opmærksomme på dine oplysninger i klagen om, at angsten nærmest er invaliderende for X og hermed lægger et meget stort pres på dig som mor. Du oplyser også, at det er på et hængende hår, at du kan bevare dit arbejde og hænge sammen psykisk som menneske, fordi hele din tilværelse handler om at støtte X og være mor til en pige med så store udfordringer, som X har.

Det, du har anført, ændrer ikke ved resultatet, fordi du er kompenseret tilstrækkeligt med den hjælp, du allerede er bevilget.

På den baggrund har vi ikke fundet grundlag for at tilsidesætte kommunens skønsmæssige vurdering.

Om reglerne

Der kan bevilges afløsning og aflastning til forældre, der passer et barn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Aflastning gives til pasning af barnet uden for hjemmet og afløsning gives til pasning af barnet i hjemmet.

Det er alene en betingelse for bevilling af afløsning og aflastning, at barnet har en funktionsnedsættelse. Der stilles ikke krav til omfanget af funktionsnedsættelsen. Funktionsnedsættelsen skal heller ikke være betydelig.

Aflastning og afløsning er naturalydelser, der skal stilles til rådighed af kommunen. Aflastning og afløsning kan derfor ikke bevilges med tilbagevirkende kraft.

Inden for barnets lov gælder et kompensationsprincip. Det betyder, at forældre, der passer et barn med nedsat funktionsevne alene kan kompenseres for de behov, der er en direkte følge af barnets nedsatte funktionsevne. Der kan ikke kompenseres for de behov, som forældre til børn på samme alder, men uden funktionsnedsættelse, også har.

Afløsning og aflastning for børn skal tilbydes efter børnehandicapbestemmelsen derom, når behovet for afløsning eller aflastning er opstået alene på grund af barnets funktionsnedsættelse, og når det sker af hensyn til den øvrige familie.

Er der tale om et behov for aflastning på grund af barnets særlige behov for støtte, skal aflastningen finde sted efter bestemmelserne om aflastning som en foranstaltning og efter forudgående udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse.

Bestemmelsen om nødvendige merudgifter er subsidiær i forhold til andre regler om aflastning. Det vil sige, at der alene kan ydes hjælp til dækning af nødvendige merudgifter til aflastning i eget hjem, hvis en af de øvrige aflastningsordninger ikke i tilstrækkeligt omfang kan løse behovet. Vi henviser til principmeddelelse 85-13.

Aflastning kan desuden gives i form af bevilling af praktisk hjælp i hjemmet. Vi henviser til Ankestyrelsens principmeddelelse 3-18.

Efter retssikkerhedsloven foretager Ankestyrelsen generelt en retlig prøvelse af førsteinstansens afgørelse. Det betyder, at vi blandt andet tager stilling til, om førsteinstansen har

- anvendt de korrekte regler, og om anvendelsen er korrekt,
- indhentet alle relevante og tilstrækkelige oplysninger i sagen,
- inddraget relevante og saglige hensyn, og
- overholdt sagsbehandlingsreglerne.

Hvis førsteinstansen har gjort dét - eller Ankestyrelsen i forbindelse med sin sagsbehandling har rettet op på eventuelle væsentlige fejl - har vi ikke grundlag for at tilsidesætte førsteinstansens konkrete og individuelle vurdering i sagen.

Øvrige bemærkninger

Ankestyrelsen har truffet afgørelse efter barnets lovs § 90, nr. 2, jf. servicelovens § 84, stk. 1.

Vi bemærker, at kommunen i forbindelse med sagens behandling ses at have inddraget barnet i tilstrækkeligt omfang.

Kommunen traf afgørelse i sagen før barnets lovs ikrafttrædelse. Sagen er omfattet af overgangsreglerne i barnets lov § 213, stk.1, hvorefter indstillinger og henvendelser vedrørende børn og unge, herunder ansøgninger og underretninger efter serviceloven, som er modtaget eller påbegyndt før den 1. januar 2024 og ikke færdigbehandlet senest den 31. december 2023, færdigbehandles efter barnets lov.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen. Du kan læse mere om, hvordan Ankestyrelsen behandler sager på møde på www.ast.dk.